

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

Циклова комісія гуманітарної та соціально-економічної підготовки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Наталія БРАГАР

26 серпня 2025р

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни **ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ**

Спеціальність **223 «Медсестринство»**

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**

Форма навчання **денна**

Кваліфікація - **Сестра медична**

Термін навчання **3 роки 10 місяців**

Кількість кредитів **3,0**

Загальна кількість годин - **90 годин**

з них: лекції **16 годин**

семінари **14 годин**

самостійна робота **60 годин**

Залік (семестр) **IY**

Програма складена відповідно до
ОПП «Медсестринство» 2024р.

Схвалена на засіданні ЦМК
гуманітарної та соціально-
економічної підготовки

Протокол №1 від «21» серпня
2025 року

Голова ЦМК *С* Світлана СІРИК

Запоріжжя 2025

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ . Робоча навчальна програма з підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня « фаховий молодший бакалавр» напряму підготовки 223 «Медсестринство» - Запоріжжя, Медичний коледж ЗДМФУ, 2025р. – 32с.

Укладач: Юлія ОЛЬХОВІКОВА, викладач першої кваліфікаційної категорії .

*Схвалено на засіданні циклової комісії гуманітарної та соціально-економічної підготовки
Протокол № 1 від «21» серпня 2025року.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальну програму з дисципліни «Основи економічної теорії» складено для медичних закладів вищої освіти та ЗФПО за спеціальністю 223 «Медсестринство» відповідно до складових ОПП «Сестринська справа», затвердженою Педагогічною радою Медичного фахового коледжу ЗДМФУ у 2024 році.

Економічна наука в Україні, її пізнання й викладання перебувають на новому етапі свого розвитку. Зміни в господарському та політичному житті нашого суспільства зумовили суттєві зміни в розвитку економічної системи, що існувала раніше, та економічної теорії.

Для проведення трансформаційних перетворень потрібно використати найкращі досягнення світової економічної науки, реалістичні теорії та практичні рекомендації.

Економічна теорія — це один із найважливіших елементів гуманітарної культури людини і необхідний компонент її інтелектуального розвитку. Економічна теорія повинна стати тією основою, яка сприятиме формуванню навичок поведінки суб'єкта діяльності в умовах ринку, підвищенню його компетентності відповідно до вимог, що висуваються екстремальними обставинами. Тобто необхідно встановити жорсткий зв'язок між переходом до ринку і підготовкою нових поколінь українських медичних фахівців, які покликані сформувати міцну та ефективну кадрову базу для розвитку національної економіки.

Теоретична спрямованість курсу повинна бути узгоджена з усією сукупністю господарських, культурних та політичних відносин, які розглядаються в єдності і взаємозалежності як основні елементи соціально-економічної системи. Тому дисципліна покликана не тільки враховувати культуру міжособистісних відносин, а й формувати нові підходи до вирішення соціально-економічних конфліктів, економічну культуру поведінки.

Важливим аспектом є також вивчення особливостей національної економіки, її місця й ролі у світовому господарстві. Це необхідно не тільки для формування національної самосвідомості, а й для розуміння зовнішньоекономічної політики власної держави.

Особливого значення набуває суворе дотримання природо-історичного підходу до розвитку соціально-економічних систем. Необхідна відмова від надуманих господарських систем і догм, від пріоритету класового підходу в економічних відносинах між суб'єктами господарювання.

Дисципліна «Основи економічної теорії» передбачає вивчення основних закономірностей економічного життя та відображення їх у системі економічних категорій, принципів, законів, моделей. Опанування дисципліни сприятиме розумінню студентами сучасної ринкової

економіки, формування підприємства на основі різних форм власності, позитивних і негативних чинників розвитку, національної економіки, а також структури сучасних міжнародних відносин, механізму та специфіки їх реалізації.

Програма з дисципліни «Основи економічної теорії» складається з п'яти розділів:

1. Загальні основи економічного розвитку.
2. Ринкова економіка.
3. Основи підприємництва.
4. Національна економіка.
5. Міжнародні економічні відносини.

Мета дисципліни «Основи економічної теорії» — сформувати у молодих спеціалістів економічне мислення, адекватне до специфіки соціально-економічних перетворень, що дасть змогу з нових світоглядних, концептуальних позицій усвідомити наявні та гіпотетичні суперечності життя й використовувати їх у майбутній практичній діяльності.

Основне завдання дисципліни — допомогти студентам зрозуміти трансформаційні процеси в економіці України, проблеми перехідної економіки, зорієнтуватись у виборі ефективного управлінського рішення, набуті первинних навичок раціональної економічної поведінки.

Знання, здобуті студентами після вивчення економічної теорії, стануть теоретичною та методологічною базою для подальшого опанування медицини, яка розвивається й удосконалюється в умовах ринкової економіки.

Після вивчення дисципліни *студенти повинні знати:*

- основний зміст усіх розділів економічної теорії;
- доцільність і можливість застосування отриманих знань у господарській діяльності;
- суть основних економічних явищ і процесів;
- особливості розвитку ринкової економіки в Україні;
- економічні механізми, які визначають суб'єктів господарювання і суб'єктів освіти і медицини;
- основи організації фінансово-господарської діяльності закладів охорони здоров'я;
- мати уявлення про фактори, які впливають на розвиток економічних процесів у медицині;
- зміст основних категорій, законів і процесів ринкової економіки;
- суть циклічного розвитку економіки, економічної кризи та шляхів її подолання;
- ключові питання трансформаційних процесів з погляду нових

- світоглядних, концептуальних і теоретичних підходів економічного життя і науки;
- особливості сучасного стану вітчизняної економіки, реформування відносин власності в галузі охорони здоров'я;
  - зміст основних пропорцій, процесів і ситуацій на мікрорівні, розбиратися в чинниках макроекономічної рівноваги і макродинаміці, представляти механізм та причини інфляції та безробіття.

Студенти повинні вміти:

- вміти самостійно аналізувати, розуміти і знаходити напрямки вирішення складних економічних проблем у галузі охорони здоров'я;
- оцінювати результати господарчої діяльності підприємств медичного комплексу;
- робити обґрунтовані висновки із проведеного аналізу;
- використовувати методи економічної науки в своїй професійній та організаційно-соціальній діяльності, виявляти проблеми економічного характеру, пропонувати методи їх вирішення і оцінювати очікуваний результат;
- орієнтуватися в питаннях функціонування економіки;
- орієнтуватись в проблемах розвитку підприємництва, ринкових відносин, фінансово-кредитної та банківської системи господарства;
- приймати практичні рішення щодо ефективного застосування набутих економічних знань під час виконання своїх професійних обов'язків;
- представляти закономірності економічної поведінки ринкових суб'єктів (продавців і покупців, фірм-виробників і споживачів у галузі охорони здоров'я тощо).
- володіти категоріальним апаратом мікро- і макроекономіки на рівні розуміння і вільного відтворення;
- володіти методикою проведення економічного аналізу;
- володіти методами моделювання економічних процесів і явищ у медицині;
- основами комп'ютерного моделювання для відображення різних медичних взаємозв'язків і результатів;
- володіти особливостями аналізу різних ланок розвитку галузі охорони здоров'я.

Компетентності, які забезпечуються навчальною дисципліною

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

СК 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.

СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.

СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами

РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

223 «Медсестринство»

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
	Розділ 1. Загальні основи економічного розвитку				
1	Економічна теорія: предмет, значення, функції, методи пізнання	10	2	2	6
2	Економічні потреби і виробництво. Економічна система і її зміст	6		2	4
3	Сутність відносин власності	6	2		4

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
	Розділ 2. Ринкова економіка				
4	Товарне виробництво. Товар. Ринок в економічній системі суспільства	10	2	2	6
5	Інфраструктура ринку	6		2	4
6	Сутність і функції грошей. Історія розвитку грошей	8	2		6
	Розділ 3. Основи підприємництва				
7	Підприємництво і підприємство (фірма)	10	2	2	6
8	Капітал. Витрати виробництва. Прибуток. Рента	6	2		4
	Розділ 4. Національна економіка				
9	Виробництво, розподіл та використання національного доходу	6		2	4
10	Економічне зростання. Фінансова система	8	2		6
11	Держава у ринковій економіці	6	2		4
	Розділ 5. Міжнародні				

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
	економічні відносини				
12	Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин	8		2	6
	Усього	90	16	14	60

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ЗМІСТ

Розділ 1. Загальні основи економічного розвитку

Тема 1. Економічна теорія: предмет, знання, функції, методи пізнання.

ЛЕКЦІЯ

Лекція 2 год., семінар 2 год.

ПЛАН.

1. Економіка та економічна теорія. Місце економічної теорії в системі медичних наук. Економічна теорія як наука.
2. Об'єкт і предмет економічної теорії. Методологія та методи пізнання економіки.
3. Методи дослідження економічних процесів.
4. Функції економічної теорії.. Розвиток економічної думки в Україні.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

1. Економічна теорія як наука. Об'єкт і предмет економічної теорії.
2. Методи дослідження економічних процесів.
3. Функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі медичних наук.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 6 год.

Економіка та економічна теорія. Історичний процес розвитку економічної науки та її основні школи. Розвиток економічної думки в Україні.

Література

Основна

1. Кокарев І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

1. Базиліук А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
2. Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.

- 3.Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
- 4.Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.
- 5.Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
- 6.Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
- 7.Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.
- 8.Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
- 9.Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
- 10.Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
- 11.Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.
- 12.Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.
- 13.Круш П.В. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.
- 14.Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.
- 15.Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.
- 16.Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.
- 17.Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.
- 18.Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

Тема 2. Економічні потреби і виробництво. Економічна система та її зміст.

Семінар 2 год.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

ПЛАН.

1. Економічні потреби суспільства, їх суть і структура. Суб'єкти економічних відносин

2. Види економічних інтересів, взаємодія їх. Сутність виробництва. Зміст виробництва.
3. Фактори виробництва:.. Поділ праці.
4. Структура суспільного виробництва. Продукт і стадії його руху.
5. Економічна система суспільства: суть і зміст. Продуктивні сили і виробничі відносини.
6. Економічні реформи в Україні.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 4 год.

1. Економічні потреби суспільства, їх суть і структура
2. Види економічних інтересів, взаємодія їх.

Література

Основна

- 1.Кокареєв І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

- 1.Базиліук А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
- 2.Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
- 3.Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
- 4.Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.
- 5.Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
- 6.Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
- 7.Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.
- 8.Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
- 9.Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
- 10.Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
- 11.Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.

- 12.Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.
- 13.Круш П.В Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.
- 14.Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.
- 15.Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.
- 16.Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.
- 17.Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.
- 18.Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

Тема 3. Сутність відносин власності.

Лекція 2 год.

ЛЕКЦІЯ

ПЛАН.

1. Власність як економічна категорія. Індивідуальна власність – вихідна ланка відносин власності.
2. Принципи формування власності. Об'єкти і суб'єкти власності.
3. Основні форми власності, їх еволюція та роль на сучасному етапі..
4. Становлення і розвиток нових форм господарювання на землі. Роздержавлення і приватизація власності в Україні.

САМОСТІЙНА РОБОТА- 4 год.

- 1.Індивідуальна власність — вихідна ланка відносин власності.
- 2.Основні форми власності, їх еволюція та роль на сучасному етапі.
3. Приватна власність. Державна власність. Колективна власність. Акціонерна власність.

Література

Основна

- 1.Кокарев І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

- 1.Базилюк А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
- 2.Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
- 3.Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
- 4.Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.
- 5.Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
- 6.Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
- 7.Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.
- 8.Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
- 9.Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
- 10.Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
- 11.Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.
- 12.Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.
- 13.Круш П.В. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.
- 14.Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.
- 15.Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.
- 16.Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.
- 17.Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.
- 18.Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

Розділ 2. Ринкова економіка

Тема 4. Товарне виробництво. Товар. Ринок в економічній системі

суспільства.

ЛЕКЦІЯ

Лекція 2год., семінар 2год.

ПЛАН.

1. Форми господарювання. Натуральне та товарне виробництво.
2. Товар, його сутність і властивості. Двоїстий характер праці.
3. Закон вартості та його функції. Теорія попиту і пропозиції. Ціна в ринковій економіці. Сутність ціни. Методи ціноутворення.
4. Поняття ринку.
5. Види ринків. Особливості становлення ринкових відносин у галузі охорони здоров'я України.
6. Моделі ринкової економіки Види конкуренції. Методи цінової та нецінової конкуренції.
7. Конкуренція в охороні здоров'я.. Конкурентне середовище виробників медичних послуг. Антимонопольний комітет України.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

- 1.Товарне виробництво. Товар, його сутність і властивості.
2. Двоїстий характер праці, втіленої у товар.
3. Закон вартості та його функції. Теорія попиту і пропозиції.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 6 год.

- 1.Ціна в ринковій економіці. Сутність ціни.
- 2.Методи ціноутворення. Регулювання цін державою.

Література

Основна

- 1.Кокарев І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

- 1.Базилюк А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
- 2.Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
- 3.Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. –

464 с.

4. Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.

5. Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.

6. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.

7. Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.

8. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.

9. Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.

10. Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.

11. Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.

12. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.

13. Круш П.В. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.

14. Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.

15. Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.

16. Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.

17. Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.

18. Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

Тема 5. Інфраструктура ринку.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Семінар: 2 год.

ПЛАН.

1. Поняття про інфраструктуру ринку. Біржі, типи та види біржі. Ринок товарних бірж в Україні.

2. Ринок цінних паперів. Банківська система. Страхова система..

3. Ринкова інфраструктура в галузі охорони здоров'я. Формування державної та приватної інфраструктури в галузі охорони здоров'я.

САМОСТІЙНА РОБОТА -4 год.

1. Конкуренція в охороні здоров'я.
2. Функції конкурентоспроможності медичних організацій.
3. Умови формування конкурентного середовища на ринках медичних послуг.
4. Конкурентне середовище виробників медичних послуг.
5. Антимонопольний комітет України.

Література

Основна

1. Кокарев І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

1. Базиліук А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
2. Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
3. Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
4. Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.
5. Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
6. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
7. Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.
8. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
9. Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
10. Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
11. Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.
12. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018.

– 416 с.

13.Круш П.В Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.

14.Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.

15.Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.

16.Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.

17.Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.

18.Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

Тема 6.Сутність і функції грошей. Історія розвитку грошей.

ЛЕКЦІЯ

Лекція 2 год.

ПЛАН.

1. Місце грошей у ринковій економіці. Становлення грошових відносин, основні етапи їх розвитку.
2. Коротка історія розвитку грошей. Сутність грошей. Гроші як загальний вартісний еквівалент.
3. Функції грошей. Класифікація грошей.
4. Сутність інфляції. Форми інфляції. Чинники інфляції.
5. Антиінфляційна політика в Україні.

САМОСТІЙНА РОБОТА -6год.

- 1.Сутність інфляції. Форми інфляції. Чинники інфляції.
- 2.Інфляція попиту. Інфляція витрат.
- 3.Інфляція і безробіття. Антиінфляційна політика в Україні.

Література

Основна

- 1.Кокарев І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

- 1.Базилюк А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
- 2.Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
- 3.Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
- 4.Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.
- 5.Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
- 6.Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
- 7.Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.
- 8.Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
- 9.Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
- 10.Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
- 11.Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.
- 12.Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.
- 13.Круш П.В. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.
- 14.Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.
- 15.Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.
- 16.Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.
- 17.Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.
- 18.Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

Розділ 3. Основи підприємництва

Тема 7. Підприємництво і підприємство (фірма).

ЛЕКЦІЯ

ПЛАН.

1. Сутність підприємництва. Поняття “підприємець” і “підприємництво”. Функції та умови існування підприємництва.
2. Суб’єкти, об’єкти і види підприємництва. Права, обов’язки та відповідальність підприємця.
3. Поняття підприємства (фірми). Умови функціонування підприємства. Види підприємств за формою, розміром, за сферою і видом господарської діяльності.
4. Підприємництво в медицині. Особливості підприємництва в Україні.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Підприємництво в медицині. Особливості підприємництва в Україні.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 6 год.

Види підприємств Підприємництво в медицині
Рентабельність підприємства (фірми). Розподіл продукту.

Література

Основна

1. Кокарев І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

1. Базилук А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
2. Баб’як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
3. Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
4. Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.
5. Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
6. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
7. Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.

8. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
9. Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
10. Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
11. Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.
12. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.
13. Круш П.В. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.
14. Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.
15. Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.
16. Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.
17. Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.
18. Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

Тема 8. Капітал. Витрати виробництва. Прибуток. Рента.

ЛЕКЦІЯ

Лекція 2 год.

ПЛАН.

1. Поняття “капітал”. Ринок капіталу. Поняття кругообігу і обіг капіталу. Зношування. Амортизація. Методи амортизації.
2. Сутність витрат виробництва. Види витрат виробництва. Шляхи зниження витрат виробництва.
3. Сутність прибутку. Види прибутку. Маса і норма прибутку. Рентабельність підприємства (фірми). Розподіл продукту.
4. Сутність ренти, її види. Земельна рента, її суть, форми та розподіл. Альтернативне використання землі. Ціна землі.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 4 год.

Рента, її види. Земельна рента, її суть, форми та розподіл.

Альтернативне використання землі. Ціна землі.

Література

Основна

1.Кокарев І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

- 1.Базилюк А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
- 2.Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
- 3.Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
- 4.Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.
- 5.Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
- 6.Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
- 7.Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.
- 8.Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
- 9.Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
- 10.Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
- 11.Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.
- 12.Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.
- 13.Круш П.В. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.
- 14.Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.
- 15.Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.
- 16.Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.
- 17.Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.

18.Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

Розділ 4. Національна економіка

Тема 9. Виробництво, розподіл, використання національного доходу.

Семінар 2 год.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

ПЛАН.

1. Макроекономіка і національний продукт. Національний дохід і його джерела. Обчислення національного продукту.
2. Сутність і структура національного багатства. Основні макроекономічні показники.
3. Індекс цін. Дефлятор ВВП. Національне багатство України і перспективи його нарощування.

САМОСТІЙНА РОБОТА -4 год.

1. Чистий національний продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Номінальний ВВП. Індекс цін.
2. Державний бюджет: принципи побудови, функції, доходи і витрати. Бюджетний дефіцит, джерела його фінансування. Державний борг і його обслуговування.
3. Вплив держави на ціноутворення в умовах ринкових відносин.

Література

Основна

1. Кокарев І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

1. Базиліук А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
2. Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
3. Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
4. Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.

- 5.Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
- 6.Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
- 7.Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.
- 8.Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
- 9.Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
- 10.Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
- 11.Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.
- 12.Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.
- 13.Круш П.В. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.
- 14.Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.
- 15.Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.
- 16.Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.
- 17.Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.
- 18.Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

Тема 10. Економічне зростання. Фінансова система.

ЛЕКЦІЯ

Лекція 2 год.

ПЛАН.

1. Сутність економічного зростання. Критерії економічного зростання.
2. Система фінансових відносин в Україні. Функції фінансів. Сутність і функції податків. Види податків.
3. Поняття державного бюджету. Принципи побудови бюджету.

Державний борг і його обслуговування.

САМОСТІЙНА РОБОТА -6 год.

Принципи побудови бюджету. Державний борг і його обслуговування.

Література

Основна

1.Кокареєв І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

- 1.Базиліук А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
- 2.Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
- 3.Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
- 4.Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.
- 5.Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
- 6.Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
- 7.Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.
- 8.Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
- 9.Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
- 10.Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
- 11.Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.
- 12.Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.
- 13.Круш П.В. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.
- 14.Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.
- 15.Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.
- 16.Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.

17. Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.
18. Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

Тема 11. Держава у ринковій економіці.

ЛЕКЦІЯ

Лекція 2 год.

ПЛАН

1. Регулююча роль держави у ринковій економіці.
2. Організаційна структура та методи управління виробництвом. Суть, визначення та види маркетингу.
3. Вплив держави на ціноутворення в умовах ринкових відносин.
4. Соціальна політика держави. Соціальний захист населення в Україні. Державне управління у галузі охорони здоров'я.

САМОСТІЙНА РОБОТА- 4 год.

Вплив держави на ціноутворення в умовах ринкових відносин.

Література

Основна

1. Кокарев І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

1. Базилюк А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
2. Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
3. Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
4. Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.
5. Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
6. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та

- економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
- 7.Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.
- 8.Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
- 9.Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
- 10.Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
- 11.Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.
- 12.Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.
- 13.Круш П.В. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.
- 14.Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.
- 15.Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.
- 16.Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.
- 17.Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.
- 18.Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

Розділ 5. Міжнародні економічні відносини.

Тема 12. Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин.

Семінар 2 год.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

ПЛАН

- 1.Світове господарство Структура та суб'єкти світового ринку.
- 2.Міжнародні економічні організації. Економічні організації ООН..
- 3.Місце України у світовій економіці.. Геополітичні інтереси.
- 4.Відносини з ЄС, з міжнародними економічними і фінансовими

організаціями, з Європейським регіональним бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я.

САМОСТІЙНА РОБОТА – 6 год.

Міжнародні валютно-фінансові відносини України.

Проблема зовнішньої заборгованості.

Відносини з Європейським регіональним бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Література

Основна

1.Кокарев І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

- 1.Базилюк А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
- 2.Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
- 3.Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
- 4.Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.
- 5.Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
- 6.Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
- 7.Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.
- 8.Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
- 9.Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
- 10.Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
- 11.Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.
- 12.Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.
- 13.Круш П.В. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.
- 14.Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. –

К.: Медицина, 2018. – 232 с.

15.Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.

16.Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.

17.Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.

18.Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.

ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль - здійснюється під час практичних та семінарських занять, а також шляхом відпрацювання заборгованостей і незадовільних оцінок проведення індивідуальних консультацій.

Модульний контроль - здійснюється у формі контрольної роботи або тестування по завершенні вивчення певного модулю з курсу.

Підсумковий контроль - семестровий іспит (залік).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

1. Оцінка **«відмінно»** виставляється, якщо студент:

- глибоко, ґрунтовно, всебічно та систематизовано засвоїв весь програмний матеріал;
- вичерпно, послідовно, грамотно та логічно його викладає,
- правильно обґрунтовує прийняті рішення,
- має різнобічні навички, прийоми, виконання практичних робіт,
- виявляє вміння самостійно узагальнювати та викладати матеріал, не допускаючи помилок,
- видозмінення завдання не викликає у нього складності,
- виявляє знання основної та знайомство з додатковою літературою, передбачених програмою на рівні творчого використання,

2. Оцінка **«добре»** виставляється, якщо студент:

- твердо знає програмний матеріал,
- грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих неточностей у відповіді на питання,
- може правильно застосувати теоретичні положення і володіє необхідними навичками при виконанні практичних завдань на рівні аналогічного відтворення.

3. Оцінка **«задовільно»** виставляється, якщо студент:

- засвоїв тільки основний матеріал на рівні репродуктивного відтворення, але не знає окремих деталей,
- припускається неточностей,
- недостатньо вірних формулювань,

- порушує послідовність у викладі матеріалу,
  - відчуває труднощі під час виконання практичних завдань.
4. Оцінка *«незадовільно»* виставляється, якщо студент:
- не знає значної частини програмного матеріалу,
  - допускає суттєві помилки,
  - з великим труднощами виконує практичні роботи на рівні нижче репродуктивного відтворення.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Економіка та економічна теорія.
2. Історичний процес розвитку економічної науки та її основні шляхи.
3. Розвиток економічної думки в Україні.
4. Економічні потреби суспільства, їх суть і структура. Види економічних інтересів, взаємодія їх.
5. Індивідуальна властивість — вихідна ланка відносин власті. Основні форми власності, їх еволюція та роль на сучасному етапі.
6. Приватна власність.
7. Державна власність.
8. Колективна власність.
9. Акціонерна власність.
10. Ціна в ринковій економіці. Сутність ціни. Методи ціноутворення. Регулювання цін державою.
11. Конкуренція в охороні здоров'я. Функції конкурентоспроможності медичних організацій.
12. Умови формування конкурентного середовища на ринках медичних послуг.
13. Антимонопольний комітет України.
14. Біржі праці, їх роль у галузі охорони здоров'я.
15. Ринкова інфраструктура в галузі охорони здоров'я. Формування державної та приватної інфраструктури в галузі охорони здоров'я.
16. Сутність, форми й чинники інфляції.
17. Антиінфляційна політика в Україні.
18. Види підприємств за формою, розміром, сферою і видом господарської діяльності.
19. Підприємництво в медицині. Особливості підприємництва в Україні.
20. Рентабельність підприємства (фірми). Розподіл продукту. Рента, її види. Земельна рента: суть, форми та розподіл.
21. Альтернативне використання землі. Ціна землі.
22. Чистий національний продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Номінальний ВВП. Індекс цін. Дефлятор ВВП. Національне багатство України та перспективи його нарощування.
23. Державний бюджет: принципи побудови, функції, доходи і витрати. Бюджетний дефіцит, джерела його фінансування. Державний борг і його обслуговування.
24. Вплив держави на ціноутворення в умовах ринкових відносин.
25. Місце України у світовій економіці. Роль міжнародних економічних

організацій у трансформаційному процесі України.
26.Геополітичні інтереси. Експортно-імпортний потенціал України.
27.Відносини з ЄС. Міжнародні валютно-фінансові відносини України.
Проблема зовнішньої заборгованості.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

- 1.Інвестиційні проблеми української економіки.
- 2.Теорії і моделі економічного зростання.
- 3.Економічне зростання: зміст, типи, темпи, фактори.
- 4.Світова економіка: сутність, структура, тенденції розвитку.
- 5.Міжнародна торгівля. Торговельний баланс.
- 6.Шляхи та проблеми інтеграції України у світове господарство.
- 7.Валютні відносини. Платіжний баланс.
- 8.Меркантилізм.
- 9.Теоретичні погляди фізіократів.
- 10.Класична англійська політична економія.
- 11.Неокласична економічна теорія та її школи.
- 12.Інституціоналізм.
- 13.Українська економічна наука: історія і сучасність.
- 14.Основні риси економіки доіндустріального, індустріального та постіндустріального суспільства.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО СКЛАДАННЯ ДИФЕРЕНЦІЙНОГО ЗАЛІКУ

1. Різні течії та школи в економічній науці.
2. Методи економічних досліджень.
3. Виникнення економічної думки.
4. Перші наукові школи. Меркантилізм і фізіократи.
5. Порівняльний аналіз традиційної, ринкової та адміністративно-командної господарських систем.
6. Змішана економіка: риси і національні моделі.
7. Економічні функції держави.
8. Трансформаційні процеси в українській економіці.
9. Власність: теоретичні аспекти.
10. Основні форми власності, їх еволюція та роль на сучасному етапі.
11. Приватна власність і її розвиток в українській економіці.
12. Державна власність: зміст і роль у різних економічних системах.
13. Муніципальна власність: сутність, об'єкти, проблеми управління.
14. Кооперативна власність: основні риси, історичний досвід і перспективи розвитку.
15. Акціонерна власність і акціонерні підприємства.
16. Власність працівників: форми, характеристики, можливості і проблеми.
17. Приватизація в перехідних економіках: необхідність, цілі, методи,

результати.

18. Галузь охорони здоров'я як структурний підрозділ суспільного виробництва.
19. Особливості приватизації в Україні і зарубіжних країнах.
20. Трудова теорія вартості.
21. Теорія граничної корисності.
22. Особливості становлення ринкових відносин у галузі охорони здоров'я.
23. Підприємництво: сутність, форми, роль в економіці.
24. Особливості підприємництва в Україні.
25. Теорія недосконалої конкуренції.
26. Досконала конкуренція як тип ринку.
27. Конкуренція в охороні здоров'я.
28. Функції конкурентоспроможності медичних організацій.
29. Умови формування конкурентного середовища виробників медичних послуг.
30. Конкурентне середовище виробників медичних послуг.
31. Чиста монополія як тип ринку. Антимонопольна політика.
32. Монополістична конкуренція.
33. Поняття монополії та конкуренція на медичному ринку в Україні.
34. Олігополія як тип ринку.
35. Антимонопольна політика держави: світовий досвід та українська практика.
36. Рентні відносини в економіці.
37. Безробіття: форми, причини, масштаби, вплив на громадянське життя.
38. Економічні теорії зайнятості (безробіття).
39. Ринок праці та проблеми зайнятості в Україні.
40. Соціальна політика держави: цілі, принципи, механізми.
41. Соціальна політика держави щодо медичних працівників у галузі охорони здоров'я.
42. Державне управління в галузі охорони здоров'я.
43. Система національного рахівництва та макроекономічні показники.
44. Макроекономічна рівновага в моделі сукупного попиту і пропозиції.
45. Інфляція: сутність, форми, причини. Антиінфляційна політика.
46. Інфляція в українській економіці.
47. Ринок цінних паперів.
48. Фондова біржа.
49. Біржі праці, їх роль у галузі охорони здоров'я.
50. Податки: види, функції і роль в економіці.
51. Шляхи реформування податкової системи України. Бюджетно-податкова політика.
52. Тіньова економіка: причини, форми, вплив на суспільне життя.
53. Товарне господарство, його відмінності від натурального і фактори розвитку.
54. Традиційна та ринкова економічні системи. Роль ринку і проблеми

його функціонування.

55. Адміністративно-командна і змішана економічні системи.
56. Роль держави в сучасних ринкових системах: напрямки та інструменти державного регулювання економіки.
57. Попит. Закон і нецінові фактори попиту.
58. Пропозиція. Закон і нецінові чинники пропозиції.
59. Ціна рівноваги та її роль у ринковій економіці. Рівновага і незбалансованість ринку.
60. Закономірності споживчої поведінки. Криві байдужості і бюджетної лінії. Рівновага споживача.
61. Фактори виробництва. Різні трактування ролі факторів виробництва.
62. Теорія продуктивності факторів виробництва. Ефективність виробництва.
63. Підприємництво: сутність, форми та роль в економіці. Організаційно-правові форми підприємств.
64. Підприємництво в медицині.
65. Виручка від реалізації та прибуток. Види і роль прибутку в економіці. Норма прибутку.
66. Безробіття: сутність, форми, вплив на суспільне життя. Державне регулювання зайнятості.
67. Ринок капіталу. Процентна ставка та інвестиції.
68. Ринок землі. Земельна рента і ціна землі. Природокористування. Рентні відносини в економіці.
69. Ринкова інфраструктура в галузі охорони здоров'я.
70. Формування державної та приватної інфраструктури в галузі охорони здоров'я.
71. Національна економіка як ціле. Кругообіг ресурсів, доходів, продуктів і грошей.
72. Макроекономічні вимірювачі. ВВП і способи його вимірювання. Чистий національний продукт, національний дохід. Індекси цін. Тіньова економіка.
73. Споживання, заощадження. Їх сутність, форми та роль у макроекономіці.
74. Сукупний попит: структура та чинники зміни. Крива сукупного попиту.
75. Сукупна пропозиція: сутність і нецінові чинники. Крива сукупної пропозиції.
76. Гроші: сутність, форми, функції, теорії.
77. Банки: види і функції. Банківська система та її роль в економіці України. Грошовий мультиплікатор. Грошово-кредитна політика.
78. Кредит: його сутність, роль в економіці і види.
79. Фінанси. Державний бюджет: структура і роль в економічному та соціальному розвитку. Дефіцит бюджету. Державний борг.
80. Економічне зростання і економічний розвиток. Темпи, типи, фактори економічного зростання.
81. Циклічність як форма розвитку ринкової економіки.

- Середньострокові цикли. Теорія довгих хвиль економічного розвитку.
82. Система доходів у ринковій економіці.
83. Світова економіка: структура та тенденції розвитку.
84. Зовнішня торгівля і зовнішня торгова політика.
85. Валютні відносини. Валютний курс.
86. Перехідна економіка. Особливості перехідної економіки України.

Література

Основна

1. Кокарев І. Основи економічної теорії. - Дніпро: ДДУВС, 2020. – 287 с.

Додаткова

1. Базилук А.В., Дерій Ж.В. Економічна теорія. Практикум. – К.: ЦНЛ, 2019. – 321 с.
2. Баб'як М.М., Пешенкова Л.А., Рібчук А.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2017. – 208 с.
3. Голіков А., Черномаз П. Економіка зарубіжних країн. – К.: ЦНЛ, 2019. – 464 с.
4. Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2016. – 345 с.
5. Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: навч. посіб. – К., 2016. – 432 с.
6. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро та макроекономіки / за ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2022. – 190 с.
7. Шевченко Л.С. Економічна теорія: підручник. – К.: Право, 2019. – 268 с.
8. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 664 с.
9. Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2021. – 372 с.
10. Ігнатюк А.І. Мікроекономіка. – К.: Ліра, 2023. – 420 с.
11. Круш П., Клименко О. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: ЦНЛ, 2018. – 288 с.
12. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2018. – 416 с.
13. Круш П.В. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Каравела, 2023. – 448 с.
14. Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – 2-ге вид. – К.: Медицина, 2018. – 232 с.

15. Солонінко К.С. Макроекономіка. – К.: ЦНЛ, 2019. – 216 с.
16. Тарасевич В. Історія економічних вчень: підручник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 352 с.
17. Уразов А.І., Саух І.В. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 312 с.
18. Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: навч. посібник. – К.: Юрінком Прес-К, 2023. – 656 с.